

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K,
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštno preste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo,
zlasti tisti, ki niso priložili
(širina 88 mm) za enkrat 80 vln.,
vsokrat po dogovoru.

50. števil.

V Ljubljani, v četrtek, dne 27. maja 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo
«Rdečega Prapora», Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravišтво
«Rdečega Prapora», Ljubljana, Šelenburgove ulice 6/II.

Meščanske pogodbe.

Slovenski liberalci in nemški veleposestniki na Kranjskem so imeli politično pogodbo. To ni nič novega. Kdorkoli se v deželi kaj zanima za politiko, je to že davno vedel. Le posameznosti pogodbe niso bile natančno znane, ker so bili spisi pod ključem, kar je tudi precej umevno. Na zadnji seji trgovske zbornice je pa dr. Ambrositsch objavil pogodbo iz leta 1901., nedvomno po dogovoru s klerikalno stranko, s katero v trgovski zbornici kot manjšina solidarno nastopajo. «Slovenec» objavlja stvar kot senzacijo, dasi ni za to dovolj nova in prerokuje liberalcem, zlasti pa Hribarju zaradi tega politično smrt. Naše mnenje se seveda ne vjema s «Slovenčevim». Kako malo so klerikalci dosegli s svojim nastopom, je dokazala seja sama, na kateri se liberalci kakor en mož volili Hribarja v železniški svet. Kakor pri klerikalcih, tako tudi pri liberalcih ne odločujejo obziri na takozvano politično moralno, ampak ene in druge vežejo zelo materialni interesi, ves «idealizem», ki ga prodajajo potrpežljivim čitateljem in poslušalcem, je pa zgolj čenčarija.

Zanimiva pa je stvar vendar tudi za nas. Liberalno-nemška pogodba kaže klasično, kaj je meščanskim strankam dovoljeno, kar bi pa vsakemu nasprotniku vpisavali za smrtni greh. Če bi bili liberalci res taki narodnjaki, kakršne se delajo, bi se človek moral čuditi taki pogodbi. Vedno in vedno je bil «boj proti nemštvu» glavni zakon narodnjstva in s takim bojem se pogodba gotovo ne vjema. Kako strogo zna biti narodnjstvo, vedo najbolje delavci, ki so morali tisočkrat poslušati impertinentne psovke o izdajalstvu, breznarodnosti i. t. d. le zato, ker so v boju za delavske interese solidarni z delavci drugih narodnosti. Ta mednarodna solidarnost delavstva ni niti senca tistega združevanja, ki so si ga podpisali liberalci in Nemci, nota bene nemški veleposestniki. Pa vendar ne pride liberalcem niti na misel, da bi očitala

sebi ali svojim voditeljem «izdajništvo» ali kaj podobnega. Delavci torej lahko spoznajo, kakšno farizejstvo tiči v meščanskem narodnjstvu. Zaradi tega objavljamo omenjeno pogodbo po «Slovenčevem» prevodu, in seveda prepuščamo odgovornost za vernost prevoda klerikalnemu listu.

Pogodba se torej glasi:

Napredna stranka in stranka ustavovernih veleposestnikov na Kranjskem — v želji, da v smislu programov svojih strank uveljavite v javnem življenju kranjske dežele napredna in svobodomiselnna načela, da izvedete na tem temelju duševni in gospodarski napredek ter kolikor mogoče pospešite že pričetno sporazumljenje obeh narodnosti v deželi — ste se zedinili v stremiljenju: preprečiti, da bi klerikalna stranka, čije namene je označiti zelo kvarnim uresničenju gori navedenih nazorov, o prihodnjih deželnozborskih volitvah ne dobila toliko mandatov, da bi ji v bodočem deželnem zboru zagotovili absolutno večino.

Iz tega razloga oddajo nemški volivci kmečkih občin Kočevje-Ribnica svoje glasove kandidatu napredne narodne stranke, dočim stavijo liberalni slovenski volivci v mestni kuriji Kočevje-Ribnica svoje glasove nemškemu kandidatu na razpolago. Ravnotako bodo nemški volivci gorenjskih mest in trgov glasovali za kandidate napredne narodne stranke in boste obe stranki v obče pri vseh volitvah za prihodnji deželni zbor druga drugo podpirali, ali se vsaj tam ne pobijali, kjer bi se šlo za klerikalne kandidature.

Stranki ste se že sedaj zedinili, da pri sestavi deželnega odbora za bližnje volilno dobo, o volitvi deželnega odbornika iz cele zbornice, oziroma njegovega namestnika združite svoje glasove na člana napredne narodne stranke. Glede oseb, ki jih bo voliti, se stranki poprej sporazumete.

Pri volitvi v deželni selski svet se iz deželnega odbora izvolita en član napredne narodne stranke in nemški deželni odbornik. Ravnotako se bo pri odpošiljanju članov deželnega odbora v druge korporacije itd. primerno oziralo na nemškega deželnega odbornika.

Pri sestavi odsekov prihodnjega deželnega zbora se bo postopalo ne samo glede števila odsekovih članov, marveč tudi glede volitve načelnikov i v bodoči deželnozborski dobi na isti način kakor doslej, po ključu, ki je bil v ravnokar dokončanem zasedanju v veljavi, ter ste se stranki zlasti še dogovorili, da se bodo pri važnejših referatih od leta do leta menjavali članovi obeh strank.

V svrhu hitrega in primerne reševanja teh in drugih parlamentarnih nalog in v svrhu prihodnjega posvetovanja o važnih vprašanih odpošiljali boste obe stranki po tri člane v skupno komisijo, ki se bo shajala od slučaja do slučaja na željo ene ali druge stranke, ter dogovorjene sklepe redno predlagala obema udeleženi deželnozborskima kluboma v odobrenje, sama pa takoj odločevala le v posebno nujnih slučajih.

Glede deželnega gledališča ostanejo tudi za prihodnjo deželnozborsko dobo v veljavi dosedaj obstoječi dogovori, glasom katerih bo deželni odbor podpiral obe gledališki podjetji enakomerno. Če bi pa klerikalna stranka, zlasti morda v prvem letu prihodnje deželnozborske dobe, predlagala nasproti obema podjetjima neenako postopanje, se mora tak predlog vselej najprej odkazati finančnemu odseku ter se bosta stranki vsakikrat dogovorili, v koliko bi se napredna narodna stranka smela poleg redne podpore, ki ostane za obe podjetji enaka, zavzeti še za izredno podporo slovenskemu podjetju.

Napredna narodna stranka priznava Nemcem na Kranjskem, oziroma v Ljubljani, pravico do primerne zastopstva v občinskem odboru stolnega mesta Ljubljane in v kranjski trgovski in obrtni zbornici, ter je, v kolikor bodo razmere dovoljevale, pripravljena se za to zavzeti, dočim stranka ustavovernega veleposestva priznava, da za sedaj in zlasti pri prihodnjih volitvah v imenovani korporaciji dejanska dovolitev takega zastopstva se ni izvršljiva.

Napredna narodna stranka priznava nadalje ustavovernemu veleposestvu pravico do stalnega in zagotovljenega zastopstva v kranjski kmetijski

PODLISTEK.

Vihar.

Dalje.

Smrt... O smrti seveda ni dvomiti, ta že pride. Kadar občutiš starost, veš, da se približuje smrt in nič si ni treba glave beliti zaradi tega, ker se ne da izpremeniti. Staramo se in staramo, a koledar nima kaj opraviti s tem. Ljudje štejejo starost po letih, a to je brez smisla. Če bi bil Frič imel dar globokoumnega razmišljanja, bi bil preiskaval, če bi ne kazalo, vzeti za enoto ob doletanju starosti prevarjen up, resignacijo, ponižanje, gemoljično pasteto ali pa steklenico sampanjca. Toda z modrovanjem se ni ukvarjal nikoli in spričo staranja je ostal prav tako ravnodušen kakor spričo večnega čepenja v enem plačilnem razredu. Še za nekoliko stopinj bolj bi bil ostal ravnodušen, če se ne bi bilo sčasoma zgodilo, da ni mogel ponoči zaspati. Rabil je razna sredstva, da bi prisilil Morfeja k sebi. Zakaj spanje po noči je bilo njegovo najzdravejšo hrepenenje. Pogostoma je šel in šel, dokler se mu niso zmešale številke v možganih. In odejo je potegnil daleč preko glave.

Toda enkrat niso pomagala vsa spalna sredstva nič. Ves dan je pihal močan veter, ki se je zvečer

izpremenil v pravi vihar. Zvižgalo je po zraku kakor da uganja tisoč čarovnikov svoje burke. Ob oknih in vratih je tresel, kakor da je hotel razdejeti vse. In to je dražilo in vznemirjalo in razburjalo živce, da so vsi udje trepetali strahu in obupa.

Takrat Frič ni mogel zaspati.

Glave ni vtaknil pod odejo, ker se je bal, da se zaduši ali pa da ga ugonobi kakršnakoli neznan nevarnost. Tudi šteti ni mogel, ker niso misli vztrajale pri številkah. Enakomerno bobnanje s prsti na robu postelje se mu ni posrečilo, ker se takt nikakor ni vjemal z divjanjem viharja.

A Frič je bil truden, oh... tako truden! Hrepenel je po spanju pa ni mogel zaspati. Nemirno se je valjal po postelji, pa se je zopet silil, da bi mirno obležal. Naposled je hotel kričati in le z največjo težavo se je premagal.

Spati! Spati!

Bila je edina želja. Saj je to tako malo, a tako potrebno... Pa ne more zaspati. Nikdar ni hotel kaj drugega kakor mir, le mir. Pa se zaspati ne more!

V sosednem stanovanju je bila ura. Slisal je njene udarce vsake četrte ure, štel je vsak gibljaj nihala. Postelja se mu je zazdela kakor jeklena deska. Hitreje mu je jelo utripati srce. Odeja ga je tlačila, a ni ga grela, blazina se mu je pa zazdela

tako slaba, da ga je zabolil tilnik. Tako se je čutil zbitega, da bi bil dal izveličanje svoje duše za uro spanja.

Samo uro spanja!... Toda vihar je razsajal in tulil in brlil, in divjal in tresel drevje, da se je v sobi natančno slisalo. Njegova razburjenost je naraščala. Čutil je, da mora biti enak divjaku. Pa vse je res tako strašno!

Zakaj ne sme spati? Le spati!

Oh!

Saj je vendar mirno potrpel, da so se razbili vsi njegovi upi. Skrivnostno, zavraten sovražnik mu je bil uničil mladost, a molčal je. Teptali so ga, imeli so ga za norca, zaničevali so ga in rogali so se mu. Nič mu ni bilo privoščeno, nič, prav nič. In potrpel je vse, vdal se je vsemu. A sedaj mu še spanje ni dovoljeno!

Zakaj se drugi srečni? Kaj so izvršili? Kaj je zagrešil on?... Nikdar se ni priznalo njegovo delo, nikdar se ni cenilo... In hotel je postati profesor... A zdaj ne more niti spati... Spati... oh... spati!

Kaj? Ali ima zblazniti to noč? Ali je to blaznost?... Vse... vse... je blaznost!... Blaznost... Kakor zver... toliko njih zoper enega... Pa ne more spati... Konec prihi.

družbi, eventuelno v deželnem kulturnem svetu, ki bi se ustanovil v zvezi z dosedanjim zastopstvom v odboru kranjske kmetijske družbe, ter izjavlja, da je pripravljena, zavzeti se za tako zastopstvo o bodočih volitvah, oziroma o izpremembi pravil kranjske kmetijske družbe ali o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta.

Stranka ustavovernih veleposestnikov bo upoštevala željo napredne narodne stranke glede ustanovitve meščanske šole v Postojni, ne da bi s tem prejudicirala nadaljnim takim ustanovitvam, in varujoč finančijne koristi dežele, ter bo pritrdila v tem oziru stavljenim predlogom.

Ta pogodba bo za obe stranki za bližnjo deželnozborsko dobo v polnem obsegu veljavna ter se izda v dveh odpravih, slovenskem in nemškem, podpisanih po treh pooblaščenih vsake stranke.

Ljubljana, 17. julija 1901.

Za klub deželnih poslancev napredne narodne stranke: dr. Ivan Tavčar l. r., Ivan Hribar l. r., Peter Graselli l. r.

Za klub deželnih poslancev ustavovernih kranjskih veleposestnikov: Schwegel l. r., dr. Adolf Schaffer l. r., Jos. Ant. grof Barbo l. r.

Tržaške novice.

Trst, dne 18. maja.

Kakor znano, se je pretekli teden mudil v Trstu vodja krščanskih socialcev ter dunajski župan dr. Lueger z mnogimi dunajskimi mestnimi svetovalci. V Trstu se skoraj nihče ni zmenil za te goste, izvzema 20 fantičev, nekakih italijanskih narodnih socialcev, ki so šli žvižgat pred hotel. Tudi to sicer ni vzbudilo bogve kake pozornosti. Ampak nekaj družega, kar se je zgodilo, je dalo povod časopisu in meščanstvu, da se je bavilo z Luegerjanci. Evo v kratkem:

Neko jutro je stražnik našel v mestnem vrtu človeka na tleh, ki je bil ves krvav po obličju ter do skrajnosti alkoholiziran. Poklicali so z rešilne postaje zdravnika, ki je ukazal, spraviti neznanca med umobolne. Drugi dan so moža indentificirali in sicer so spoznali, da je — mestni svetovalec z Dunaja ter vnet krščanski socialc. Dunajski podžupan se je v avtomobilu pripeljal v umobolnico ter neurečnega tovariša spet spravil v hotel. Listi so stvar prinesli v javnost in smehu ni bilo ne konca ne kraja, posebno ko se je izvedelo, da je gospod svetovalec v umobolnici vso noč iskal steklenico s konjakom. Med hudomušnimi pijanci po vseh tržaških gostilnah so se čule najrazličnejše burke:

«Prinesite ga še en liter! Hočem postati dunajski svetnik!» In res je bilo tiste dni nekaj več ljudi pijanih na čast dunajskemu krščansko-socialnemu mestnemu svetu.

*

Narodni kamen.

Ker je v vsakem narodu nekaj ljudi, katerim narodnjakarstvo oslabi razum, kakor na primer nekaterim Mandičevcem, ki pobirajo po tržaških ulicah prah, ga vržejo v zrak ter navdušeno zavpijejo: «To je naša slovenska zemlja!» — zato imajo tudi Italijani svoje badake. Nekaj takih zarukanih fantov je v Rimu izkopalo kamen ter se napotilo z njim peš v Trst, da bi se porabil kot prvi kamen pri zidanju italijanske univerze. Fantje so hodili iz Rima do Benetk ter se ustavili tu, ker so se ustrašili avstrijske policije. Italijansko narodnjakarsko časopisje je pa poročalo o celem potovanju teh prismojencev kakor o delu velikih herojev.

Hujšega se ni zgodilo nič.

*

Te dni so tržaški, še vedno neznani tatovi prevrtili tridesetdeseto železno blagajno ter pokradli 4000 kron. Dosedaj so ti neznanci v petih letih na ta način pokradli okrog pol milijona kron.

Tržaška policija, ki je jako odurna proti delavcem, če demonstrirajo za svoje pravice, ne zna priti neznanim tatovom na sled. Vsekakor žalostno za tržaško policijo, da ne najde teh uzmovcev med tem, ko išče dlako v jajcu, kadar gre za to, da se prepreči delavstvu kakšna manifestacija.

*

Volilni boj se vrši že na celi črti; ni ga večera, da bi naša stranka ne sklicala po tri in štiri shode, ki so vedno mnogobrojno obiskani. Nervoznost postaja od dne do dne intenzivnejša in boj bo jako hud.

Meščanske stranke se bodo dne 13. junija prepirale, da nimajo v delavski kuriji ničesar iskati,

Po volitvah.

S. Štajerskega.

II.

Vsaka sila do vremena. Ako bode socialna demokracija svoje v preteklem volilnem boju pričeto delo med narodom nadaljevala, nam bode vstala prav med kmetijskim ljudstvom najkrepkejša podpora. Slovenski kmet je bolj nego vsak delavec zavrt v eksistenčen boj. Izjet do mozga, sledi slepo onemu, ki neprestano spretno operira z nebesi in peklo. Iz te tradicionalne lahkovernosti ga pa vzbudi vsakdo, ki mu pokaže resno voljo, olajšati kmetu boj za obstanek. Slovenski kmet je skoraj brez izjeme po svojih življenjskih odnošajih bližje mezdnemu delavcu kakor samostojnemu organizatorju kmetijskega obrata. Smatramo ga lahko za najslabše plačanega in najbolj izkoriščanega delavca. To dejstvo bode morala posebno upoštevati socialna demokracija, če se hoče razširiti po Slovenskem. V našem bodočem delu ne bode nikakor več kazalo smatrati socialno demokracijo kot zgolj delavsko stranko v pomenu politične popolnitve strokovnega združevanja, marveč potegniti bode treba naše tudi maso kmetov.

Schmoller in drugi so sicer precej natanko izračunali, v kolikem času bode malokmetijstvo prominilo, pa so se v svojih izjavah silno motili. Dandanes smo prepričani, da je treba kmeta proti razjedajoči sili kapitalizma ščititi prav tako, kakor delavca. Seve ga ne mislimo ščititi kot podjetnika, temveč kot delavca. Kautsky tudi za slučaj popolne zmage socialne demokracije ne misli na odstranitev samostalnih kmetij, ker nobena socialistična teorija ne zamika zasebne lasti, posebno če ni razsežnejša kakor pri slovenskih kmetih. Naših poslancev izrazite zahteve v državnem zboru, da se dovoli kmetom eksistenčen minimum, zavarovanje za starost, brezplačno zdravilstvo, brezdavčno posest do 5 ha i. t. d., bi zajamčilo našim malim kmetom olajšavo bremen in ga h kratu nagibalo, da se ob času volitev odloči za socialno demokracijo.

Slovenskega kmeta v tem zmislu emancipirati, bo izzvalo v klerikalnem in narodnem taboru nebroj bojevnikov, kajti kmetu resnično pomagati, je za te kaline vsikdar zatiranje vere, oz. narodnosti. Za propagiranje nazadnjastva pač med kmeti ne manjka delavcev, manjka jih pa za emancipacijo. Učitelji bi bili v prvi vrsti v to poklicani, pa, žal, se še sami niso emancipirali. Kadar je narodnost «trumpf», so narodni, kadar je klerikalizem «trumpf», so klerikalni, vsak čas pa zvesti sluge birokratizma, samo ljudski še niso bili nikoli. V najlepšem soglasju z naredno-klerikalno-birokratično kliko se v suženjsko-ponižujoči pokorščini ne upajo nesebično in prostodušno z narodom združiti v politično moč. Pač trdijo, kadar jih nihče ne sliši, da jim je socialna demokracija najbližja, jo pa proučiti in širiti, v to jim manjka značaja, ker se učitelji še nikdar niso povzpeli do splošnih interesov, ker so ostali vedno omejeni na najožji zaseben interes, je bilo mogoče, da si tekom 40 letnega dela na podlagi ljudsko-solskega zakona še niso pridobili med narodom nikakega vpliva. Vsak čas so pripravljeni klerikalizem indirektno podpirati, ker si proti njemu očitno in po svojem prepričanju ne upajo nastopati. Minole volitve v delavski kuriji so neovržen dokaz te trditve. Mi slovenski socialni demokrati pa vnovič prisegamo vključ doživljenemu porazu na Jean Gravejev izrek: Boj je neizogiben povsod, kjer se gre na eni strani za emancipacijo, na drugi pa za gospodstvo.

Sodrug!

Kdor želi napredek naše stranke, ne sme nikdar pozabiti, da je časopisje najvažnejše orožje v našem boju. Vsak napredek našega časopisja je napredek naše stranke, vsak korak, ki ga more zaznamovati naše časopisje, nas približuje delavskim, socialno-demokratičnim ciljem. Razširjajte torej neumorno «Rdeči Prapor», pridobivajte mu nove naročnike, zahtevajte ga po vseh javnih lokalih, v katere zahajate! Ako bo «Rdeči Prapor» krepak in velik, se poveča in utrdi Vaš vpliv na javnost. «Rdeči Prapor» je Vaš glas, skrbite torej, da se bo slisal v vedno širših krogih! Vse, kar storite za svoje glasilo, ste storili zase, za svoj napredek, za svojo korist. Agitator za strankino glasilo mora biti vsak posamezni sodrug!

Politični odsevi.

Proti indirektnim davkom.

Praga, 24. maja. Včeraj je socialno-demokratično delavstvo priredilo tiho demonstracijo proti finančnemu načrtu vlade, in sicer v obliki delavskega izprehoda. Demonstracije se je udeležilo več tisoč delavcev, ki so se zbrali v svojih organizacijah, pa so potem korakali od Narodnega gledališča po Ferdinandovi ulici in po Vaclavskem trgu do muzeja. Vsled «ognjevitosti» znane prške policije je prišlo na Vaclavskem trgu do spopada, posredovanju vodilnih sodrugov se je pa posrečilo, spraviti stvar v red. — Nemški sodrugi so imeli na delavski borzi velik protesten shod proti novim davkom.

Brno, 24. maja. Češki in nemški socialni demokrati so včeraj priredili velik protesten shod proti nameravam indirektnim davkom. Po shodu je bil velik obhod po mestu, ki ga je policija hotela preprečiti, kar se ji pa vsled taktnega, a energičnega nastopa delavstva ni posrečilo.

Trst, 24. maja. Tukajšnja jugoslovanska socialno-demokratična stranka je včeraj priredila velik protesten shod proti novim davkom. Natančnejše poročilo sledi.

Gorica, 24. maja. Včeraj je bil ljudski shod, ki je protestiral proti nameravanemu zvišanju davka na pivo in žganje. Govorilo se je slovensko in italijansko. Natančnejše poročilo pismeno.

* **Cesarski manevri.** Dunaj, 24. maja. Po uradnih razglasih bodo letošnjo jesen cesarski manevri na Moravskem in sicer v okolici Valaskih Mezerič. Baje pride tudi nemški cesar k manevrom.

* **Nameravan atentat na carico — vdovo.** Benetke, 24. maja. Italijanska policija trdi, da so zarotniki, katerim je prišla na sled, nameravali atentat na carico-vdovo Marijo Feodorovno, ki se je mudila v Italiji. Dobila je baje iz Rima več grozljivih pisem, pa je včeraj nenadoma odpotovala čez Alo na Tirolsko. Policija je aretirala več oseb, ki so žvižgali (!) pri odhodu carinje ter je izvršilo več hišnih preiskav.

Dopisi.

Iz Idrije. (Konec gerentstva v Idriji.) Zakaj je Osvald vložil rekurz proti volitvi, ki se je končala dne 26. marca s porazom klerikalcev, nam je bilo takoj znano. Le to nam ni šlo zlepa v glavo, da bi šla deželna vlada na lim idrijskemu Osvaldu ter ugodila rekurzu, ki ni imel pičice podlage. Ali kar nam ni šlo v glavo, se je zgodilo. Deželna vlada je v svoji modrosti razveljavila izvolitev dveh odbornikov in dveh namestnikov v prvem in drugem razredu ter odločila, da se imajo dne 22. maja vršiti dopolnilne volitve. Volitev tretjega razreda pa je vlada v celem obsegu potrdila, dasi je bil tudi vložek rekurz. Deželna vlada je bila vendar enkrat toliko previdna, da se z razredom, v katerem imajo tudi delavci besedo, ni varno igrati, četudi Osvald to zahteva. Klerikalci se dopolnilne volitve niso udeležili, vedoč, da se s par glasovi le osmesijo pred svetom. Volitev župana se vrši dne 3. junija. Do takrat bo gerent izkušal izpolniti klerikalcem še marsikako željo. Zadnji čas je postal res priden. Zanima se, kako se stavijo nove stavbe ter šikanira uboge delavce-rudarje, ki zidajo hiše celi četr ure od mesta, kjer ne veljajo popolnoma nič stavbeni predpisi, na podlagi katerih ta klerikalni modrijan dela ljudem sitnosti. Zahteva od ljudi, da prenehajo z delom, ali pa jim naloži kazen. Tudi glede par drugih hiš, ki so res v slabem stanju, je odredil gerent, da se podero. Ali mi bi vprašali, ali se bo pa poskrbelo, da bodo ljudje, ki ondi stanujejo, imeli drugod stanovanja, če se jih kar lepega dne izžene iz hiš. Glede drugih prememb od strani gerenta bomo govorili v prihodnje. Za danes le lahko rečemo, da je gerent prava šiba našim liberalcem, ki si ne morejo drugače pomagati proti ukrepom gerentovim kakor z rekurzi, ki jim pa vsi skupaj ne bodo pomagali nič. Videli bomo torej, kako se bodo zibali za strankarskimi koristolovskimi protekcijami eni ali drugi.

Domače vesti.

— V Peterburg se je odpeljal župan Hribar na «slovensko konferenco». To peterbursko slovanstvo je politična sleparija prvega reda. «Slovenski Narod» objavlja o tej slavni konferenci sledeči reklamni brzojav: «Na slovanski konferenci, ki se prične te dni, se bo v prvi vrsti razpravljalo o ustanovitvi vseslovenske banke. Stvar o banki je dozorela že v toliko, da jo bo mogoče že v najkrajšem času ustanoviti. Centrala banke bo v Petrogradu, njene podružnice pa se najprvo osnujejo v Pragi in v Ljubljani. V drugi vrsti se ima razpravljati o ustanovitvi slovanske brzojavne agencije.» Komedija je torej očitna. Ustanovitev kapitalističnega zavoda, ki je na Ruskem nemogoč brez patronance okrvavljene carjeve vlade, se prikazuje kot slovanska stvar. Pa se ne bo ne Hribarju, ne Kramaru, ne vsem Hejslovanom posrečilo dokazati, da imajo slovanski narodi kaj dobička, če jih bo nekoliko pseudoslovenskih kapitalistov molzlo. Pa slovanska brzojavna agencija! Seveda bo tudi ta imela sedež v Peterburgu in njen namen bo, la-

gati se Slovanom, da je na Ruškem raj, da se vislice tam neznan instrument, da vsa velikoknežja žlahta po očetovsko skrbi za narod in mu daje svoje zadnje srajce, da car nič ni podeden Abdul Hamidu in da ruski narod ne želi nič drugega kakor večno ohranitev Holštajn-Gottorp-Romanovskega absolutizma. Da roma Hribar v Peterburg, je njegova stvar. Ampak da predstavlja te avtentičnosti kot slovansko poslanstvo in sebe kot slovanskega delegata, je kos predrznosti. Slovensko ljudstvo se pokaslija na ruske dobrote in ni nikdar pošiljalo ne Hribarja, ne koga drugega k peterburskim rabljem.

— Med ljubljansko občino in kranjskim deželnim odborom se množe konflikti, ki prav jasno kažejo, da tiči za njimi namen. Na zadnji seji občinskega sveta je župan poročal o novem sporu, ki nas po svoji vsebini ne bi zanimal, če ne bi bilo očitno, da posega klerikalni deželni odbor po nekakem gotovem načrtu v mestno avtonomijo. O stvari se je poročalo to:

«Magistratni konceptni pristav Rupnik je poročal: Mestni magistrat je dovolil gospe Kozelejevi trinadstropno zgradbo na voglu Elizabetnih in novo projektiranih Ciril in Metodovih ulic. Proti temu dovoljenju je vložil gosp. Anton Dečman priziv, češ, da je iz estetičnih in drugih ozirov tu mogoča samo dvonadstropna stavba. Občinski svet je priziv zavrnil, češ, da gosp. Dečman sploh ni legitimiran zanj, ker ni neposredni mejaš in tudi tedaj, ko se je svet parceliral, ni protestiral proti zgradbi trinadstropne stavbe. Stavba je po predpisih stavbnega reda v visokosti 16-30 m dopustna, ker je cesta široka 14 m. G. Dečman je proti temu sklepu vložil pritožbo na deželni odbor, češ, da ima pravico do priziva, ker je bil vabljen k lokalnemu ogledu. A to se je storilo le pomotoma, ker se je mislilo, da je neposredni mejaš. Deželni odbor se ni niti oziral na to, da g. Dečman ni legitimiran, in je izrekel, da se sme zgraditi samo dvonadstropna stavba, češ, da je bil res storjen sklep občinskega sveta l. 1894, da se v tem predelu grade vsaj dvonadstropne hiše, ali to da je bilo pred potresom. Po potresu pa se je sprejel regulacijski načrt, ki določa za ta predel zaprt in odprt stavbni sistem. V celem predelu, od jubilejskega mostu dalje pa ni razen Katoliške tiskarne in nekdanje «cukrarne» niti ene hiše, ki bi imela več nego dve nadstropji, zato bi bil vtisk trinadstropne stavbe ravno na meji obeh stavbnih sistemov zelo neugoden. — Mestni magistrat predlaga z ozirom na to, da g. Dečman za pritožbo ni legitimiran, da deželni odbor ni kompetenten za določevanje višine hiš in dobrega okusa, kar je edino le stvar mestnega magistrata, oziroma stavbnega reda, ker ta odlok deželnega odbora izpreminja pravomočni sklep občinskega sveta z dne 11. aprila 1894, da občinski svet sklene: proti odloku deželnega odbora se vložijo pritožbe na upravno sodišče in se povabi gospa Marija Kozelejeva, da se pridruži tej pritožbi. — Župan pripomni, da je dobil tudi pismo, katero je pisal jezuitski superior Žužek trditi Tönnies, ki je prevzela zgradbo te stavbe. Žužek piše, da bi hiša mogla biti trinadstropna, samo če ni višja nego je po stavno dovoljeno in če graditeljica ugodí njegovi zahtevi, da ne napravi podstrešnih stanovanj. Potem bi ne ugovarjal. Župan je mnenja, da je med tem pismom in odlokom deželnega odbora neki kavzalni nexus, kajti kakor deželni odbor naravnost prezira pravojavni sklep občinskega sveta, enako tudi superior Žužek dela celo stvar odvisno edinole od svojih lastnih želja, ne pa od česa drugega. Priporoča sprejem magistratnega predloga. — Sprejeto soglasno.»

Interesi hišnih posestnikov in stavbnih podjetnikov nas ne srbe. Ampak kaj srbi ta reč deželni odbor? Stvar ima že tako lice, kakor da se hoče deželni odbor etablitirati kot nekako višje županstvo. Take kompetence pa avstrijski zakoni vendar ne poznajo.

— Narodnjakarsko časopisje zopet premleva «izdajništvo» jugoslovanske socialne demokracije, in sicer je izvolilo tako izdajstvo za izpremembo enkrat v Istri. Kaj so tam pravzaprav zopet zagrešili naši sodrugi? I no — pri občinskih volitvah niso glasovali za zizibambule, temveč za socialiste. To je sicer tako naravno, tako logično, tako edino mogoče, da ne bo zavednega delavca, ki bi le trenotek mogel misliti kaj drugega. Ampak kaj je narodnakariji pamet, doslednost in logika? Kohorta trobojno pobarvanih — pa samo pobarvanih! — farizejev pozna eno edino postavbo kakor pravi mošejin le alaba in Mohameda. In ta postavba se glasi: Napadaj socialno demokracijo, laži, zavijaj, obrekuj — to je vseeno, le da jo napadaš. Kadar gre za Istro, je na čelu te garde zakotni tepčasti «Omnibus», ki od svojega rojstva ni znal nič drugega kakor bevskeati proti socialnim demokratom. Kadar v svojem listu zavili, se pa oglasijo z enakimi glasovi vsi «veliki» listi od «Slovenskega Naroda» pa do «Narodnega Dnevnika». Brezobrazna banda misli, da ima res nekak patent na narodnost in njeno varstvo. Pa je vendar vsa naša narodnjakarija tak švindl, da smrdi do oblakov. Kranjski liberalci tlačijo meh narodnjakstva, pa mislijo, da bo svet zato pozabil na njihove zveze z nemškimi veleposestniki. Istrski narodnjakovci — species à la Trst — čivkajo o slovanstvu, pa me-

nijo, da ne ve nihče več, da so prav oni podpisali volilne reforme za deželo in za občino, ki se z narodnega stališča lahko imenujejo izdajniške. Kaj so socialisti slovansko večino v Istri pognali v manjšino? Kaj niso tiste karikature volilnega reda z italijanskimi kamoristi skrpučali «dični» Laginja in njegovi trabanti? Kaj ni privilegija za črno-rumeno in germanizatorično marino izvojevalo slovansko narodnjakarstvo? Več škode je slovansko prebivalstvo v Istri pretrpelo od svojih «patriotičnih» in «krščanskih» voditeljev kakor od svojih sovražnikov; ampak proti socialistom lajajo te dušice. Človeku se le smilijo, ker so tako bebasti, pa mislijo, da bo to kokodajskanje kaj zaleglo. Kdo ve, če jih bo kdaj srečala pamet, da bodo razumeli, da je slovenskemu in hrvatskemu socialistu tudi kitajski in kaferski socialist bližji kakor pa slovanski hlapec kapitalizma, militarizma in tercijalstva?

— V italijanskem volilnem okraju puljske občine so v četrtem razredu tudi slovanski socialisti glasovali za italijanske socialistične kandidate. Kako naj bi bilo sploh drugače? In kje jemljejo patriotardi pravico, da se ogorčujejo zaradi tega? Ko se je sklepal novi volilni red za puljsko občino, niso mogli sodelovati socialni demokrati, ker niso imeli v deželnem zboru ne pol svojega zastopnika. Ampak sodelovali so tisti politični «očetje hrvatskega in slovenskega naroda v Istri», katerim se je le žuditi, da se niso vtinili v svojih patriotičnih solzah. In oni so podpisali volilni red, ki deli okraje po narodnosti. Takrat so italijanom priznali njihove okraje. V tem seveda ni veliko hudega; v načelu je razdelitev mandatov po narodnosti gotovo pametna reč. Ampak če so bili gospodje pametni takrat, ko so kolikor toliko morali biti pametni, si dajejo prav slabo izpričevalo, če začno noreti, čim niso več zvezani. Lani so Italijanom priznali, da jim gre tisti okraj; torej? — Torej mora to veljati tudi pri volitvah. Ta politika, ki najprej odkazuje Italijanom njihov volilni okraj, potem pa postavlja v njem svoje zizibambulske kandidate, je navadna sleparija. Pri tem omenjamo le mimogrede, da vsa narodnjakarija ni niti z besedico konstatirala, da so socialni demokrati v tretjem razredu postavili italijanske in hrvatske kandidate, da so se torej zopet izkazali bolj pravične kakor italijanski in slovanski šovinisti skupaj. Sicer naj pa le lajajo! To dokazuje po Goetheju, da — jahamo.

— Delavni red za gostilniško obrt je, kakor se nam poroča, že pred dyemi leti sklenil odbor ljubljanske gostilničarske zadrage. Sedaj je načrt tega delavskega reda odobren od obrtne oblasti in od obrtnega nadzornišтва ter se uveljavi. V načelu je to kosček socialnega napredka. Kaj več povemo eventualno, ko dobimo novi delavni red v roke.

— Glas izmed občanstva. Čudno je, da se edinole sodišče noče prilagoditi potrebam ljudstva glede uradnih ur. Vsi drugi uradi so izprevidili, da je treba v poletnem času izpremeniti uradne ure, le sodišča čakajo, kdaj jih bodo ljudje prosili za to. Če ima danes reven delavec kako pravno stvar, sploh ni v stanu najti pravne pomoči, ne da bi zamudil pri tem svoje delo in izgubil nekaj zaslužka. Med 12. in 2. uro, to je ob času ko imajo delavci svoj odmor, so pisarne na sodišču, in pri vseh odvetnikih in notarjih zaprte. Naj bi se vendarle našel človek, ki bi predlagal na pristojnem mestu, da se uradne ure sodišč, odvetnikov in notarjev izpremene v toliko, da bodo te pisarne uradovale tudi do 2. ure popoldne. Upamo, da bode gospoda vendarle sama izprevidela potrebo in brez nadaljnjih prošenj uredila stvar.

— Liberalni shod v Mostah pri Ljubljani. Liberalci so postali marljivi. Rešiti hočejo svojo stranko. Tudi pri nas so bili v nedeljo. Njih nastop v tako bližnji okolici ljubljanski, kakor so Moste, se sme imenovati hinavski ali pa demagoški, posebno, če se oziramo na šolsko vprašanje. Moste in Selo sta precej velik kraj, pa nimata primerne šole, a vstop v ljubljanske šole je otežkočen in siromašnejšim slojem naravnost onemogočen. Kakšna krivica je to, spoznamo šele tedaj, če pomislimo, da so prebivalci naše občine večinoma delavci v Ljubljani in pa da so tudi konsumenti ljubljanski obnemem. Te gospodarske razmere so krive, da ta občina ne more osnovati primerne šole. Ljubljana pa, ki je v liberalnih rokah, ki vleče indirektno davščine od nas, pa zapira našim otrokom šolska vrata. Kakšna logika je to? Z ene strani pridigajo o potrebi šolske izobrazbe, z druge strani pa zapirajo šole otrokom, ki imajo moralno pravico do nje. Tudi politično niso liberalci upravičeni hoditi med preprosti narod, ker so takrat, ko so snovali deželno volilno reformo izrekli, da reflektirajo le na mesta in trge za to deželnozborsko volilno periodo. Torej ljudje, ki so slepo prepustili ves teren klerikalizmu, naj sedaj farbajo zopet naše slovansko ljudstvo? Ne, kulturno mislijo, ki so jo liberalci imeli, so zaigrali docela, in sicer ne le kot samostojna stranka, nego tudi če jo vpoštevamo kot sporadičen pojav socialne demokracije v današnjih razmerah. — Kako pa izpadejo občinske volitve v Mostah — ne vemo, želimo pa uspeha našim sodrugom, ki bi utegnili — če zmagaajo — res kaj doseči v šolskem in tudi sicer gospodarskem oziru. Vnaprej pa moramo izreči, da je njihova dolžnost, da se emancipirajo od liberalcev, ki se rekrutirajo iz ljudi jako nestalne politične barve.

— Utenil je v Preserjah pri Vrhniku triind-polleten Ivan Smole, sin posestnika Iv. Smoleta. Gospodinja in dekla sta sli v cerkev, oče pa je ostal z dvema sinovoma doma. Prišedša iz cerkve, se je dekla preoblekla in zopet odšla. Obenem z njo pa je zginil Ivan. Oče ga ni iskal, ker je mislil, da je sel z dekle. Šele ko se je ta sama vrnila, so začeli dečka iskati in dobili utopljenega v neki mlaki za domačo hišo.

— Začasno vodstvo razsodišča za pokojninsko zavarovanje pri deželnem uradu splošnega pokojninskega zavoda v Trstu je dobil dež. sodni svetnik dr. Anton Povšič.

Socialni pregled.

Za osemurni delavnik. Zveza socialno-demokratskih poslancev je dne 30. aprila na predvečer 1. majnika predložila zbornici predlog, v katerem zahteva skrajšanje delavnega časa in uvedbo splošnega osemurnega delavnika. Ta predlog obsega sledeče: Skrajšanje delavnega časa je zahteva socialne higijene ter intenzivnosti in produktivitete dela. Strokovne organizacije so s svojo močjo avstrijskemu delavstvu že priborile delavni čas, ki je dosti krajši nego znaša zakoniti maksimalni delavnik. Ker pa morajo organizacije v tem svojem boju prenašati vedno in vedno šikane političnih oblastij in je na drugi strani ta boj otežkočen vsled nestrpljivega zatiranja zborovalne svobode, imamo prav vsled tega ne malo tvornic, v katerih prevladuje še enajsturni, da v nekaterih delavnicah tudi še daljši delavnik. Ako se ima tedaj delavnik skrajšati le v trdih, obupnih bojih, tedaj se mora to vprašanje urediti zakonitim potom. Vse izvojevane koncesije organizacij naj bodo v prihodnosti zakonito zavarovane in uvede naj se znižavanje maksimalnega delavnega časa do osemurnega delavnika. Zakon je uveljaviti za vsa podjetja razven onih, pri katerih je delavske pomoči mogoče urediti le s posebnimi zakoni. Načrti za te specialne zakone so pa tudi že izdelani. Tako imamo predlog poslancev Tomaschik, Ellenbogen, Černi, Moraczewski in Pagnini glede ureditve pogodbenih odnosov med železničnimi podjetji in njihovimi uslužbenci; nadalje predlog poslancev Cingr, Beer, Daszynski, Prokeš, Seliger, Beutel in Vitijk glede delavnika v rudnikih; predlog poslancev Adler, Němec, Daszynsky, Pittoni in Vitijk glede delavnika v delavnicah z nepretrganim obratom. Zveza je pripomnila, da ob priliki predloži tudi predloge za ureditev delavnika kmetijskih in gozdarskih delavcev, nadalje hišnih poslov ter delavcev uslužbenih na morju pri plovitvah in ribištvu.

Vabilo na naročbo.

Sodruga in prijatelje vabimo na novo naročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla naročnina koncem meseca maja, da jo zopet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto	K 14.—
za pol leta	„ 7.—
za četrť leta	„ 3-50
na mesec	„ 1-20

Za Nemčijo:

za pol leta	K 7-90
za četrť leta	„ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta	K 9-50
za četrť leta	„ 4-80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj priporočajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in kavarinah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Josipina Herrisch

Ljubljana, Židovske ulice 7

priporočasvojo bogato zalogo moških, ženskih in otroških čevljev, gamaše itd. najnovejše oblike, zelo trpežne in elegantne fazono.

Zunanja naročila točno. 14-1

Shodi.

Zagorje ob Savi. Dne 23. maja popoldan je bil pod predsedstvom sodr. Repovša, Malovrha in Uleta v dvorani gosp. R. Mihelčiča velik javen shod. Dvorana, ki obsega prostora za 1500 ljudi, je bila napolnjena. Na shod so se povabili tudi gospodje narodnjaki kakor klerikalci. Dnevni red se je glasil «N. D. O.» in socialna demokracija. Poročal je sodr. dr. H. Tuma iz Gorice. Govornik je razvil vso zgodovino socializma in delavskega gibanja od francoske revolucije do sedanje dobe. V svojem interesantnem razlaganju je tudi dokazal, da kar ima delavstvo, bodisi na gospodarskem ali na političnem polju, si je priborilo s svojo lastno močjo. Raztolmačil je tudi, kako se je začelo delati za razdiranje delavske organizacije v prvem začetku s krščanskim socializmom in sedaj s takozvano N. D. O., komedijo, ki ne išče drugega med delavstvom, kakor da bi v delavskem razredu napravila sovražstvo in potem lažje ribarila za staro liberalno stranko. Da je to resnica, je dokazal tudi s tem, da N. D. O. trdi, da ni politična, jini s tem sama prizna, da ni nič drugega kakor rep stare liberalne stranke. — Za njim se je oglasil za besedo glasoviti «organizator» N. D. O. Škerl; ter skušal v prvem začetku s par psovki razburiti delavstvo, da bi mu bilo preprečilo govoriti, ker edino to bi bilo za njega in njegove pristase rešitev. Ali to se mu ni posrečilo. Navzoči so ga poslušali prav mirno. Kvasil je o narodnjastvu. Ker pa so delavci popraševali: «Gospod Škerl, program, program razvite, je pa dejal: Mi obstojimo šele dve leti, turaj še ne moremo imeti programa; počakajte, da skličemo vse Slovence skupaj, potem pa že napravimo program. V desetih letih bomo tudi mi imeli program. Politična stranka pa nismo». Zadonel je po celi dvorani smeh. Gospod Škerl pa je dejal: «Sedaj sem povedal vse, kar sem imel». Predsednik vpraša, če se kdo želi besedo, ker sta bila še dva gospoda iz Ljubljane navzoča, katerih imena pa nismo imeli čast izvediti, ker se tudi nista hotela oglašiti k besedi. Potem je govoril sodr. Čobal kratko in za njim je imel zaključno besedo sodrug dr. Tuma. Dočim je še enkrat orisal narodno delavsko komedijo, jo je pa popihal Škerl s svojimi bratci ob velikem smehu. Par naših sodrugov je gospodu Škerlu in narodnjakom pri odhodu prigovarjalo, da naj vendar počakajo odgovora, ali vse zaman; izkabili so se kakor kafa. Tako se je obnesla tista organizacija zagorskega narodnjastva, ki jo v «Slov. Nar.» par mesecev hvalijo do neba. Da ne bo v Zagorju za to komediantarsko družbo prostora, je dokazal nedeljski shod. Menda so to tudi liberalci sami spoznali, če nimajo same slame v svojih bučicah.

Restavracija International

v Ljubljani

Resljeva cesta šte. 22

se priporoča.

Točijo se pristna vina in sveže pivo. Na razpolago je vrt, kegljišče in salon.

Se priporoča

Marlja Petrič
restavraterka.

31—1

J. Jax & sin

= LJUBLJANA =

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji „ADLER“.
Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko. 24—13

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Katinka Widmayer
trgovina pri „Solncu“ za vodo
Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo 45—15

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluze, oblekce, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezenje umetnih cvetic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne „peče“ vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celulloid-ovratniki, prsa in manšete.

Nizke cene

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, poceni
in varno potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmeljaka
v Ljubljani Kolobrevska ulica
Kotlovski trg pri železniški postaji

Telefon št. 177

52—49

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n.
slavnemu občinstvu priporočam

zagrebško in
: češko pivo :

Telefon št. 177

Telefon št. 177

Milko Krapeš

urar in trgovec z zlatnino, zapriseženi
sodnijski cenilec, Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo različnih stenskih in žepnih ur, kakor tudi zlatih in srebrnih verižic, uhanov in prstanov. V zalogi imam tudi gramofone in plošče s slovenskimi napevi in godbo. Z ozirom na bližajočo se velikonočno in binkoštne praznike, naj nihče ne zamudi te prilike, ker bodem prodajal po znatno nizkih cenah. Malo dobička, veliko prometa! Cenike pošiljam zastonj in poštne prosto! 52—27

35 letni velik
uspeh!

52—25

Močan želodec,
pravilno prebavo
ter odprtje telesa

se doseže, ako se uporablja mno-
gokrat odlikovano

želodčno tinkturo
lekarna Piccolija

Ljubljana, Dunajska cesta.

Steklenica 20 v. Naročila po povzetju.

Krasno

pomladansko zalogo mod-
nega blaga za gospode in
dame priporoča:

Engelbert Skušek

Ljubljana

Mestni trg šte. 19.

104—63

Kje se dobe najboljši poljedelski
stroji, kakor mlatilnice, gepeljni, sla-
moreznice, čistilnice, preše za sadje
i. t. d.?

Edino le pri

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marije Terezije cesta
šte. 1, Valvazorjev trg šte. 6.

In zakaj: zato, ker so dotični stroji iz najboljših
tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih
proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno
radi tega, ker se jih izdeluje v velikih množinah,
dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod
jako priljubljeni. — Obracajte se na mojo trdiko
pri nakupu **stavnih potrebščin**, port-
land-cementa, traverz, železnih šin in druge
različne železnine in raznega orodja, nagrobnih
križev, tehtnic i. t. d. 24—14

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg
v Ljubljani

Telefon šte. 168.

Telefon šte. 168.

priporoča svojo

Izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

53—16